

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Uppmärksamhet Ed

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 14.

Stockholm den 3 April 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 , 3: 50 1 , 1: 25</p> <p>Lösnummer 10 öre.</p> <p>Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr.</p> <p>Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85.</p> <p>Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN.</p> <p>Mottagningstid: kl. 11—12.</p> <p>Stlm 1913, F. Englands Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonsskontor: Klarabergsgatan 48, två tr.</p> <p>Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonnspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	--

"Hjälp dig själf, så skall samhället hjälpa dig."

Med dessa ord slutar professor Cassel en artikel i Svenska Dagbladet kallad Folkförsäkringens grundtanke. Med klarhet och skärpa framhåller han där, att hufvudprincipen för hvarje sund folkförsäkring är samhällets hjälp åt dem, som i sin krafts dagar hjälpt sig själfva, och att denna princip ej bildar grund åt det föreliggande pensionsförsäkringsförslaget. Försäkringskommittén och regeringen ta genom sina beräkningsgrunder bort hvarje tanke på betydelsen af den enskildes själfhjälp, säger han, och utrotar därmed efter bästa krafter ur folkmedvetandet en känsla, som dock måste utgöra själfva basen för hvarje sund samhällsekonomi.

Det är förslagets grundfel i stort, som professor Cassel vänder sig emot. Utan att närmare ingå på detta eller ha tillfälle att här redogöra för hans utläggning af saken vilja vi för vår del sammanföra den uttalade principen hjälp dig själf, så skall samhället hjälpa dig med den ställning, som tilldelats kvinnorna i förslaget.

För visso har denna princip ej gällt vid utarbetandet af dem vidkommande bestämmelser. Och ännu mindre den omvända principen, som annars faktiskt genomgår förslaget — ehuru den naturligtvis ej direkt uttalats —: du behöfver inte hjälpa dig själf, samhället hjälper dig.

Nej, för kvinnorna, de gamla och orkeslösa, hvilka likasom männen borde kunna räkna med relativ trygghet på ålderdomen genom den nu planerade allmänna folkpensioneringen, lyder satsen: du har hjälpt dig själf, samhället begär att du fortfarande gör det, du kan endast få en obetydlig hjälp af mig, ty den gamle mannen ska främst ha, som inte kan arbeta på ålderdomen.

Efter den långa, tunga arbetsdagen, lika lång, lika ihållande i de flesta fall som mannens, kommer således inte för arbetarkvinnan hvilans som mödens lön. — Med nöden som pådrifvare vet jag, att du orkar med hemsysslor och annat, säger samhället, hvarför skulle jag då behöfva hjälpa dig i samma grad som mannen, som har slutat med sitt arbete? Tvånget håller dig nog uppe i trampkvarnen!

Men resonerar man så, blir frågan om ej tvånget gjorde, att den gamle mannen också arbetade tills han stupade.

Det har denna vinter på skilda platser, gång på gång och med olika styrka ropats ut från kvinnohåll mot den orättvisa ställning, som tilldelats den gamla kvinnan i förslaget. En liten ändring har därmed vunnits i det afgiftspensionerna gjorts lika. Stort taget står orättvisan kvar, genom de olika pensionstilläggen. Den af professor Cassel uttalade grundprincipen för

en sund folkpensionering, hjälp dig själf, så skall samhället hjälpa dig, kommer denna orättvisa att framträda i ny och skarp belysning.

Rösträttskongressen i Budapest.

Från exekutivkommittén för den internationella rösträttskongressen i Budapest denna sommar har nu program för mötet utsändts och en del närmare upplysningar lämnats.

Af celebra gäster som väntas nämnas Charlotte Perkins Gilman, den kända författarinnan, Jane Addams, den kanske inflytelserikaste socialpolitikern i hela den amerikanska unionen, fru H. O. P. Belmont, världens rikaste rösträttskvinna, som med storartad frikostighet stöder den amerikanska rösträttsrörelsen, fru Helen Grenfell, regeringens i Colorado officiella representant vid kongressen och som tvenne gånger valts till Colorados undervisningsminister, i hvilken egenskap hon bringat Colorados undervisningsväsen till dess högsta blomstring. Vidare väntas den världsbekanta grundläggaren af ungdomsdomstolarna, Ben B. Lindsey. Detta blir första gången, som han besöker Europa.

Från Spanien, som ännu inte har någon organiserad rösträttsrörelse, kommer grefvinnan Emilia de Pardo-Bazan, den enda kvinna i Europa, som bekläder en hög post i ett ministerium. Grefvinnan Pardo-Bazan är Spaniens mest framstående romanförfattarinna. Med anledning af de socialpedagogiska idéer, som hon utvecklade i sina skrifter, kallades hon till medlem af undervisningsministeriet.

Fru Charles Lees, borgmästare i Oldham, kommer i sällskap med sin dotter. Från Batavia kommer fru Charlotte Jacobs, Hollands första kvinnliga apotekare, som för trettio år sedan upprättade ett apotek i Batavia, hvilket skötes uteslutande af kvinnor.

Af holländskor kan vidare nämnas den berömda kompositören Catharina van Rennes; Herman Bahr, Laurence Housman, Annie Flora Steel företråda litteraturen. Från Italien kommer markisinnan Elena Lucifero, den berömda talarinnan, hvars salong är en medelpunkt för Roms politiska och litterära värld.

För flera länder sända regeringarna officiella representanter.

Öfver allt i Ungern visas stort intresse för kongressen. Så har t. ex. direktören för det ungerska postverket, förklarat sig skola lämna de kvinnliga telegraf- och teleföntjänstemännen ledighet under kongressen på därom framställd begäran. Vidare har utom hufvudstaden Budapests anslag på 5,000 Kronen och handelsministeriets på 1,500 kongresskassan från landtbruksministeriet erhållit 1,000 Kronen. En särskild studieutflykt planeras för de personer, som vilja studera statens inrättningar för barnskydd. Chefen för denna afdelning, ministerialrådet dr

Paul Ruffy, kommer att personligen leda utflykten, och deltagarna i färden blifva de olika städernas gäster.

Ungerska kvinnors nationalförbund tar liflig del i förberedelserna till rösträttskongressen. Förbundets ordförande, grefvinnan Albert Apponyi, har bl. a. riktat en inbjudning till samtliga nationalförbund af I. C. W., hvori hon påpekar, att det ungerska förbundet kommer att mottaga såsom sina gäster de kongressmedlemmar, som tillhöra föreningar anslutna till I. C. W.

Mrs Catt har med hänsyn till det stora antal gäster, som ämna sig till kongressen, föreslagit att de från nord och västern kommande kongressdeltagarna skulle med extratåg från Berlin via Dresden, Prag och Wien befordras till Budapest.

Likasom här i Stockholm upptager programmet första dagen predikan af Rev. Anna Shaw i en protestantisk kyrka, söndagsförmiddagen den 15 juni. Samma dags eftermiddag äger kongressens högtidliga öppnande rum. På aftonen är mottagning.

Samtliga förmiddagar upptagas af kongressförhandlingar. Kvällarna af offentliga möten, fester och utfärder.

Alla önskade upplysningar lämnas af Exekutiv-Komité des VII Internationalen Frauenstimmerechts-Kongresse, Budapest, VII, István-ut 67; "Globetrotter" Reise- und Fahrkartensbureau A.-G., Budapest V, Fürdő-utca 1, Ecke Dorottya-utca; samt Internationale Transport-Firma S. Büchler & Co, V, Nádor-utca 27.

Utlandet.

Den 1 mars framlade högern i Danmarks Lands-ting sitt förslag till ändringar af den kungliga rösträttspropositionen. Den enda paragraf i denna proposition, som icke beröres af ändringar, är den om rösträttens utsträckning till kvinnorna.

Förbundet för Internationella Föreningar, hvilket hade sin första kongress i Brüssel i maj 1910, håller sin andra kongress darsamma stades i år i juni.

Förbundet, till hvilket äfven internationella Rösträttsalliansen anslutit sig, omfattar icke mindre än 510 internationella föreningar för de mest olika syften och mål.

I Belgien har det påtänkta Belgiska förbundet för olika kvinnoföreningar konstituerats den 10 februari.

Förbundet omfattar 7 olika föreningar, den äldsta "La Ligue belge du Droit des Femmes" från 1892 och den yngsta De Liberale Vrouwenbond från 1913.

Insänd litteratur.

P. Palmquists Aktiebolag, Stockholm: **Sveriges historia för folkskolan.** Af Olof Rosenborg. Andra genomsedda upplagan.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Sången om blodet.** Af Pentjo Slavejkov. Översättning af Alfred Jensen.

Kvinnan i den gamla tidens kyrka.

Af docenten *E. Linderholm*.

II.

En annan sida af den allmänna insats, som de förnämre och förmögnare kristna kvinnorna gjorde, möter oss uti deras betydande ekonomiska understöd till de kristna församlingarna, hvilkas medlemmar under frikyrkotiden till största delen utgjordes af fattiga och mindre bemedlade. Ofta har ock den rika kristna kvinnan framträdt som mecenat för teologerna. Så var det en förmögen kristen kvinna, som tog sig af den unge Origenes, då han jämte de sina stod alldeles blottställd vid faderns martyrdöd. Icke heller denna de förnäma och förmögna kristna kvinnornas ekonomiska insats till kyrkoutvecklingens fromma bör förbises.

Störst möter oss likväl frikyrkotidens kristna kvinna både af lägre och högre stånd såsom martyr för sin tro. När förföljelsen en gång kommit till utbrott, döddes alla mänskliga känslor och gjordes ingen skillnad mellan man och kvinna, och det måste sägas, att de kristna kvinnorna i intet hänseende stodo de kristna männen efter i mod och ståndaktighet under marternas och dödsqualen, liksom icke heller kyrkan ställde lägre kraf på dem än på männen med hänsyn till trons bekännande. Det brukar vara vanligt att härvid orda något litet om exaltation, svärmeri, martyrsökande och mera sådant. Kan så vara. Men det förefaller mig, som om snusförtufligheten härvidlag borde betänka, att man dock icke gärna med någon smula psykologiskt förstånd rimligtvis kan begära, att stackars svaga människor midt i brinnande förföljelse med den själsliga upphetsning, som därmed följer, skola gå till marter och kvalfull död, såsom man går till kyrkan en vacker söndag midt i djupaste fred.

Ofta blef för öfrigt de kvinnliga martyrens öde ohyggligare än männens, i det råheten och därtill förbittringen mot kristendomens moral gjorde, att man icke nöjde sig med att tillfoga dem marter och död utan dessförinnan brutalt kränkte deras blygsamhet och t. o. m. inneslöt dem i bordeller, hvarvid mången föredrog att hellre beröfva sig själf lifvet än att låta vanära sig. Redan i den neronska förföljelsen i Rom fick den kristna kvinnan sitt blodsdop under ohyggliga marter. Bland dessa martyrs mest berömda efterföljerskor äro Agatonike i Pergamus under Marcus Aurelius, Blandina i Lyon 177, Perpetua och Felicitas i Afrika 203 samt Agnes i Rom under den diokletianska förföljelsen. Agatonikes martyrskap blef omstridt, emedan hon i längtan efter martyriet gaf sig själf döden, Blandina, som var slafvinna, torterades från morgon intill aftonen utan att förneka, fästes vid ett kors och utsattes för de vilda djuren samt kastades slutligen i ett nät för en tjur. Perpetua och Felicitas voro båda unga, den förra friboren och af god familj, den senare slafvinna, Perpetua med ett barn vid bröstet, Felicitas i förtid moder i fängelset, båda döpta först där, båda lika hjältemodiga. Agnes, som

förut insatts i en bordell, men motstått våldet, blef blott trettonårig afrättad med svärd och sålunda, såsom Ambrosius yttrar, ett blodsvittne, innan hon hunnit bli gammal nog att vittna inför en domstol.

Så var frikyrkotiden äfven för den kristna kvinnan en lidandestid, som förde med sig de hårdaste prof. Men hon bestod den med ett oförlikneligt hjältemod, som fyllde den hedniska världen med häpnad och kom kyrkan att räkna äfven kvinnor bland sina största helgon och heliga. Hennes mod och ståndaktighet hade ock mäktigt bidragit till kyrkans framgång.

Också åtnjöto dessa tiders kristna kvinnor otvifvelaktigt en aktad och hedrad ställning inom kyrkan, äfven om deras tidigare religiösa rättigheter inskränktes. Apologeterna, frikyrkans första filosofer och teologer, hade äfven kvinnliga lärjungar. Biskop Dionysios af Korint — senare hälften af andra seklet — skrifver till den "allratrog-naste system" Chrysophora, gnostikern Ptoleemes ett lärdt bref till en annan. Origenes tillägnar en kvinna vid namn Tatiana en afhandling om bönen. Så gör äfven hans motståndare biskop Methodius af Olympus med en skrift under tack för vederfaret bistånd i andligt hänseende. Han nämner ock en kvinna, som var mäktig att i filosofisk form meddela den kristna tron.

Härmed äro vi framme vid frågan om frikyrkans ställning till den religiösa själfverksamhet, som den kristna kvinnan, låt vara med vissa inskränkningar, ägde i urkristen tid. Såsom redan antyds, inskränktes denna rätt och bortföll till sist alldeles. I frikyrkans äldsta tid råder dock ännu den urkristna ordningen äfven härutinnan. De urkristna församlingarna voro icke rättsligt organiserade med fasta lifstidsämbeten, utan fotade på frivilligt tjänande i kraft af Andens karismata eller nådegåfvor, alltså i kraft af religiös begåfning. Denna karismatiska församlingsordning öfvergår under andra århundradet till en rättsligt hierarkisk författning med fasta prästerliga ämbeten, som lägga under sig hela den religiösa verksamheten. Men detta var en process, som tog sin tid. T. v. består det allmänna kristna prästadömet, och äfven den profetiskt begåfvade kvinnan deltog i det evangelisatoriska arbetet. Vi höra följaktligen ännu talas om kvinnliga profeter såsom Ammia i Filadelfia och Nino, genom hvilken Iberiens kyrka skall hafva grundlagts. Ännu utöfver midten af andra århundradet framträda i storkyrkan kvinnor som profeter och lärare. Justinus Martyren yttrar, att det hos de kristna funnes både kvinnor och män, som mottagit Andens karismata. Methodius visste, som vi sett, att berättas äfven om en efter filosofisk metod undervisande kvinna. Och vid samma tid (160—180) förhärmlig en presbyter från Mindre Asien i sina "Acta Theclæ" den urkristna tidens sedermera mest berömda profetissa, den af Paulus i Ikonium omvända Thecla, som sannolikt någon tid äfföljt Paulus på hans resor.

Tydligt är emellertid, att kvinnans religiösa verksamhetsrätt redan är i starkt aftagande inom storkyrkan. Däremot står den kvar i de häretiska riktningar, som nu göra kyrkan afbräck. Här icke blott bevarades utan äfven stegrades urkristendomens profetiska och entusiastiska element genom den centrala ställning man ger åt ekstasen.

Gnosticisomens spekulation stod under inflytande af den hedniska synkretisomens idéer, men återopade en esoterisk urevangelisk — i verkligheten diktad — tradition. Med denna sökte man ock vinna stöd för kvinnliga rättigheter, hvilka icke ens urkristendomen kände. Här äro evangeliernas kvinnor, Maria, Jesu moder, Martha och Maria, Maria Magdalena och Salome de tolf jämbördiga och tvista med dem om makten och rätten att tala. Efter Jesu död blir modern församlingens öfverhufvud. Kvinnor äro bärare af den hemliga traditionen. Bland kvinnor, som skola ha följt apostlarna, nämnes Mariamne. De äldsta oss bekanta gnostiska profetissor möta oss i Helena, som följde den Simon Magus, som omtalas i Ag. 8, och den Isebel, som omtalas i Uppenb. 2 och tillhör de libertinistiska nikolaiterna. Alltför ofta kommer det ock under inflytande af gamla orientalska traditioner i åtskilliga — visst icke i alla — gnostiska riktningar till en mysteriös förbindelse af religiositet och sexualitet. Den beryktade religiöse svindlaren Markus hade i sitt sällskap en hel hop profetissor. Marcion, som verkade i Rom vid midten af 100-talet och äfven brukar räknas till gnosticisomen, men är af ett själfständigt skaplyne och syftar till en reform af kyrkan i paulinsk riktning, har i sin församling "heliga kvinnor", hvilka synas hafva haft sacerdotala funktioner och sålunda fått döpa, såsom förhållandet var äfven i en och annan rent gnostisk sekt. Huruvida kvinnan i urkristen tid fått döpa är en mycket svår sak att afgöra. Sannolikt är dock icke, att hon gjort det. Detsamma gäller nattvarden. — Den mest berömda af gnosticisomens profetissor var Philumena, som i Rom genom sina ekstatiske uppenbarelser vann Marcions lärjunge Apelles och föranledde honom att stiffta en ny sekt.

I montanismen, som vid århundradets midt framträdde i Frygien såsom en på urkristna motiv byggd reaktion emot storkyrkans börjande förvärldsligande framträder den profetiska kvinnan ännu starkare än i gnosticisomen. I montanismen täfla de båda profetissorerna Maximilla och Priskilla i inflytande med Montanus själf. Inom denna mäktiga rörelse synas de kvinnliga profeterna åtminstone här och där i Östern ha tillerkändts äfven sacerdotala rättigheter och följaktligen förrättat dopet och utdelat nattvarden. Ännu 235 omtalas en montanistisk profetissa, som i Kappadocien utdelade nattvarden och döpte många. Men af alla dessa profetissor inom olika häretiska rörelser under frikyrkans tid blefvo inga så berömda som Philumena, Maximilla och Priskilla. Utan tvifvel äro de att räkna till dessa tiders märkligaste personligheter inom kyrkan, som redan företer en rik skiftning af olika ståndpunkter och riktlinjer.

Åter ett rop från samhällets undre värld.

Pastor Fredrik Sjöberg vid Svenska Diakonanstalten Stora Skönadal har för någon tid sedan utgifvit en bok, som ger mycket att tänka på.

Han har gifvit den ofvan anförda titel, och i sitt företal säger han, att han utgifvit den för att "varna, rädda och väcka till räddningsarbete."

Meningen är väl först och främst, att dessa "en för olyckads anteckningar" skola bidra till beslutet om en lag om tvångsinternering för alkoholister. "När skola vi få rätt att hjälpa en alkoholiserad människa — äfven mot hennes vilja?", utropar han. "Skall det blifva innevarande års riksdag förunnadt att bringa vårt folk denna länge efterlängtade rätt, utan hvilken vi i många fall stå fullständigt maktlösa?"

Men dessa själfbiografiska anteckningar af en ur samhällssynpunkt fullständigt undermålig person väcka många andra tankar. Det är ett s. k. oäkta barn, som talar, och därtill ett barnhusbarn. Hans mor dog tidigt, hans far öfvergaf henne, och ehuru han icke har annat än goda ord för den öfvergifna, kallar han utan tvekan den svekfulle fadern för skurk och manar "sin hjärtlösa fars gelikar" att gå och söka sina barn. "Men", tillägger han, "du får icke vara rädd om ditt fina skinn. Ty du bör veta, att du måste söka ditt barn på platser, hvilka troligen komma att störa ditt skönhetssinne. Gå, säger jag, och sök ditt barn i fängelser, sjukhus eller därhus."

Under barndomstiden fick han flytta från det ena fosterhemmet till det andra; till dess han var 14 år, hade han sju sådana, och gifvetvis berodde dessa täta flyttningar till någon del på obändighet i lynnet och oförmåga att finna sig tillrätta i bestående förhållanden hos fosterbarnet. Men därvid faller en omständighet särskildt i ögonen. Under det han går skarpt tillrätta med fosterhemmen, har han nästan endast beröm och erkännande för dem af samhällets funktionärer, med hvilka han kommer i beröring.

Hans första lärarinna i Nikolai folkskola, som "kvarstår i hans själ som ett ljusst barndomsminne", läraren på landet, där han var fosterbarn hos en känslolös helvetestroende statare, och hvilken lärare var en verkligt "adel person, rättvis och förstående", sköterskan på barnhuset, prästen som konfirmerade honom, och till och med fänggevaldigern, som nödgades belägga honom med fotbojor men som dock ej var ovänlig mot honom, af alla dessa har han goda minnen. Endast direktören för tvångsarbetsanstalten skildras med skarp och ej från sarkasm fri uppfattning af byråkratisk öfverlägsenhet. På fråga om den fångnes hälsa inföll direktören, utan att denne själf hann svara: "Här äro de alla friska. Tvångsarbetet är en välbehöflig rekreation för våra brottslingar", och på frågan om han skött sig bra — han hade för sitt välförhållande blifvit förman i tvätteriet — "Ja, tack vare käppen sköter han sig." Hvarjämte direktö-

Andrea Eneroths Handarbetsskola och Seminarium

Karduansmakaregatan 8 B. 1 tr. Allm. Tel. Br. 45 36, Stockholm.

Högre, af Kungl. Maj:t godkänd lärarinneutbildning i handarbete. Kurser på 1, 1½ eller 2 år.

Prospekt sändas. Anmälningar till nästa arbetsår, som börjar 1 Sept., mottagas dagligen kl. 12—1 i skolans lokal.

ren sammanfattar sin erfarenhet af lösdriivare i allmänhet med dessa ord. "Med den kännedom jag har om dessa ohjälpliga lösdriivare, kan jag försäkra, att det är nästan lönlöst att försöka hjälpa dem — — — Det bästa för dem vore att de bringades till förnuft genom att stanna här flera år fram i tiden".

Det låter icke välvilligt eller människoälskande, och i skarp kontrast mot direktörsutlåtandet stå den förolyckades ord om samma sak, och vi ha pastor Sjöbergs intyg på att det är hans egna: "Visa aldrig förakt för en stackare, som undergått fängelsestraff eller tvångsarbete — — lägg icke sten på bördan — — utan är du människovän, så försök att gifva dem hopp."

Ty det ligger utan tvifvel något nedsättande och förnedrande uti att bli "bortdömd till tvångsarbete", som det heter, det är icke upprättelse genom arbetet, som det borde vara. Man ser detta till och med af denna passus i 4 mom. 12 § af Lagen angående lösdriivares behandling den 12 juni 1885, där det heter "— — bör så ordnas, att den anmälningsskyldige icke — — — utsättes för allmän uppmärksamhet" etc. Likaledes torde väl fortsättningen af § 1, "Till enahanda behandling" (såsom lösdriivare) "vare ock den förfallen, som — — — förer ett sådant lefnadssätt, att våda därpå uppstår för allmän säkerhet", kunna medgifva en väl vidsträckt tolkning, ehuru det naturligtvis icke varit lagstiftarnas mening att förutsätta annan våda för den "allmänna säkerheten" än den, som följer brott mot de båda efterföljande "ordning och sedlighet", tolkade efter dessa ords moraliska valör.

Hvarken i pastor Sjöbergs företal eller den förolyckades anteckningar förekomma klandrande öfverord mot tingens bestående ordning, utan endast djupt beklagande af att det är som det är. Pastor Sjöberg säger, att han "icke lämnats i fred invärtes, förrän han bragt mannens öde till offentligheten", och den förolyckade själf talar så: "Meningen — — — har varit — — att väcka deltagande för barnen, isynnerhet för dessa små fader- och moderlösa, hvilka ju hafva samma rättigheter till lifvet som alla. Försök att rädda dem! Säg icke, du kan ej! Du kan, om du vill!"

Ellen Wester.

Utsträckt barnskydd och modershjälp. "Svenska föreningen för moderskydd och sexualreform" i Stockholm hade sistlidne lördag ett offentligt möte i Viktoria-salen, hvarvid fröken Anna Lindhagen ingick på frågan om barnpensionering och bidrag från försumliga försörjare och borgmästare Jakob Pettersson från Södertelje talade om de oäkta barnens rätt. De sakrika föredragen, hvari direkta yrkanden gjordes på lagändringar gående ut på att tillvarataga barnens rätt, liksom den öfvergifna kvinnans, som har barn att sörja för, mottogos med stort gillande af mötesdeltagarna. Någon diskussion af ämnet medgaf ej den långt framskridna timmen.

Från arbetsstråten.

Marie Conrads var bara barnet, då hon blef gift, och bara barnet, då hon blef änka och flyttade tillbaka till sin fars hem. Hon fann aldrig tillfälle att "spjå för sin framtid", som det heter, ty den gamle fadern blef kroniskt sjuk och kunde inte undvara henne. Efter tio år var fadern borta, och det lilla hem, som ägt bestånd hufvudsakligen på hans pension, var försvunnet med honom! Det gällde nu för Marie att se sig om efter nytt arbete, ett sådant som kunde lämna existensmedel.

Som Marie talade franska med stor ledighet — detta språk hade varit samtalspråk i föräldrahemmet — hoppades hon att genom svenska lektioner åt utländska af-färsmän i staden kunna förvärfva något. I ett finare pensionat gafs åtminstone möjlighet till lektioner, tänkte hon, och därför flyttade hon till Pensionat Lager, fast där var proppfullt förut.

Ett krypin, lagom för en sofsäck, var allt hvad hon kunde få som enskild tillflykt, men i den stora salongen fick hon hela förmiddagen taga emot elever, ifall hon lyckades få några.

Marie kunde knappast somna om nätterna af idel oro. Hon väntade och väntade i en salong, som kylde hennes blod, fast temperaturen där var den önskvärda.

Ändtligen en middag hör hon en mansröst med främmande uttal i tamburen spörja efter madame Conrads.

Främlingen, som kommit med anledning af hennes annons, presenterade sig som monsieur Néville, rentier. Med omotiverad värme förde han Maries hand till sina läppar under det att hans sydländska praktögon liksom omgaf henne med en korseld.

Marie var förbryllad, men bad artigt mr Néville bestämma de lektionstimmar han önskade. Mr Néville ville framför allt konversera. Han hade sett ungefär hvad som är att se i gamla och nya världen, endast Sverige och svenskarna voro honom obekanta, och om madame att börja med endast ville tala, tala om sitt land och sitt folk på svenska, skulle han snart lära sig förstå — han kunde så många språk förut.

Man kom öfverens om vissa timmar. Så var då Maries första elev funnen, och innan aftonen hade hon fått ännu en. Det artade sig ju bra med arbetet, menade Marie, och oron i sinnet mojnade.

Vid arbetets väg växer dock sällan lugnets planta med de sammetslena bladen. Där frodas helst ovisshetens tistlar med de konstiga namnen: konkurrens, ändrad konkunktur, misslyckande, intrig, förödmjukelse. Men hvad mer om den arbetande blöder? Nya tag! Så lyder papprollen.

Den elegante främlingen infann sig på sina bestämda timmar, konverserade själf och lyssnade på Marie, men med något visst afvaktande i hållningen som irriterade henne. Trodde han sig vara på en scen och spela med i en fars, undrade Marie. Hennes nyktra konver-

Giftriga behand- lingsmedel :

å sår vinna bland vetenskapsmän allt större användning.

Med egenskapen att vid rätt användning och lämplig utspädning vara lika oskadligt som bakteriefritt vatten förenar Fil. Dr P. Håkansson's fabrikat Salubrin egenskapen att vara **antiseptiskt** till att **oskadliggöra** både **bakterier** och deras giftiga produkter. Det är därför användbart å **friska sår** af alla slag, **insektstyng**, **tuberkulösa sår** m. m. på samma gång som det är det lämpligaste medel att handhafvas af den stora allmänheten. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer, Partilager hos Geijer C:o, Stockholm.

sation om Sveriges klimat och de sansade svenskarna gaf anledning till ett sprakande slöseri med sydländsk eld i blickar och åthäfvor. Undervisningen om vårt lands stora utsträckning framkallade odiösa distraktioner. Närmare och närmare kom han inpå sin patriotiskt varma institutrice, som fann det problematiskt att med bibehållet lugn retirera längre än soffan räckte.

Och så många förslag han hade a't göra! Skulle de gå ut och promenera... eller önskade madame hellre åka — de kunde ju gemensamt bese omgifningarna? Ville madame inte äta middag med honom på den eller den restaurangen?

— Nej, sade madame i bestämd ton. Men vi kunna gärna ta en promenad, medan solen glimmar så här vårvarmt.

— Charmant... O, madame, hvarför vil ni inte förstå mig?

— Förstå hvad?

— Att jag beundrar er! Ni är precisément den dam jag söker, charmant ut i fingerspetsarna, en verklig dam. Om Ni blott ville supera med mig i afton på La Patrie?

— Hvarken denna afton eller någon annan, monsieur.

— Hvad ni är hård, madame. Jag är ej van att mötas af några nej. Mellan monsieurs läppar skymtade bländande blåhvit emalj.

— För all del, monsieur, invitera fru Borkman eller fru Solners vid teatern eller fröken Ninon från cabareten, ingen af dem skall säga nej till er supé och er champagne.

— Des artistes... diable... det är en dam som ni, madame, som intresserar... de andra... känner jag, Låt oss åtminstone gå in någonstades och pigga upp oss med ett glas vin?

— Som ni vill. Marie förde den svårhandterliga eleven in på ett kafé à la Tysta Marie. Där sutto förut några tanter och skolflickor, jämte ett par förtorkade pensionstagare af andra könet och smuttade kaffe.

Främlingen svor i mustascherna, och Marie triumferade tyst öfver sitt lilla schackdrag.

Lågmäldt och i skydd af det främmande språket började mr Neville på nytt.

Madame, hvarför undflyr ni mig? Behagar jag er ej... Hvad är det som ni inte tycker om hos mig?

— "Tycker om"...? Ni är för mig en elev. Med edra personliga förtjänster eller brister har jag ingenting att skaffa... allt hvad jag har rättighet att begära, är att ni uppför er som gentleman... korrekt

— Och hvari har jag brustit, flammade sydlänningen till. Jag begär ju ingenting högre än att få ställa mig helt till er disposition... vill ni resa till Italien, till Spanien? Ni talade ju med längtan om Andalusien häromdagen, tyckte jag... hvad önskar ni — jag är färdig till allt, befall blott!

— Men allt det här är uppåt väggarna tokigt, svarade Marie, lågande som den rödaste tomat. Hela ert uppförande måste bero på ett misstag.

— Är ni då icke fri, madame? Jag är fri, det har jag förut haft äran att säga er.

— Trots den vackra Lucrezia i Toscana? inpassade Marie på rent okynne.

— Hon är icke här, betonade mr Neville med glittrande tillfredsställelse. Är ni fri, eller har jag misstagit mig?

— Det är inte i detta fall ni misstagit er. Marie bleknade, och med en abedissas allvar såg hon rätt in i de ögon, dess ägare själf kallat "farliga". Om ni hade en syster... eller har ni kanske en syster?

— Ah, en förtjusande syster, som jag håller af kolossal, hon är min stolthet, jag besöker henne årligen.

— Nå. Hur skulle ni behandla den man, som gjorde er syster, en hederlig kvinna, sådana förslag, som ni nu gör mig?

Utlänningen studsade. Det teatraliska i väsendet föll af som en mask.

— Madame, jag ber er tusen gånger om tillgift... jag trodde... ni ger ju lektioner... jag tänkte det var... det var så att säga skylten... jag ber er på mina knän att förlåta, att glömma... ni skall aldrig mer få tillfälle att beklaga er öfver mig, om ni blott vill tillgifva...

Marie Conrads, som skulle förtjäna sitt bröd med lektioner, nickade världsklokt.

G. R—tz.

Nya landvinningar.

Underhuset i staten New Jersey, har i förra veckan med en majoritet af 46 röster mot 5 antagit frågan om ett tillägg till konstitutionen angående politisk rösträtt för kvinnor. Senaten hade redan förut antagit förslaget med 14 röster mot 5. Detta skall bekräftas af nästa års lagstiftande kår, hvarefter frågan om K. P. R. vid ett särskildt tillfälle utställes till folkomröstning.

Som förut är omnämndt går frågan åter till omröstning i Michigan den 7 april, enligt Lagstiftande Kårens senast fattade beslut, med ett tillägg, som gör kvalifikationerna för i utlandet födda kvinnor lika med de manliga immigranternas.

Den 7 mars antog Senaten i Iowa med 31 röster mot 15 ett tillägg till konstitutionen, afsedt att ge politisk rösträtt åt kvinnor. Underhuset hade antagit samma förslag för flera veckor sedan.

Förslaget skall nu bekräftas af nästa års Lagstiftande Kår och sedan utställas till folkomröstning.

Äfven i North Dakota har kvinnornas rösträttskraf vunnit seger den 6 och 7 mars, då Underhuset med öfverväldigande majoritet instämde i Senatens förut fattade beslut att frågan skulle utställas till folkomröstning.

Sammanlagdt ha nu 8 af Norra Amerikas Förenta Stater i år för sin del medgifvit sina kvinnor den full-

komliga medborgarrätten. North och South Dakota, Nevada och Arizona af de västra staterna och af de östra Iowa, Michigan, New York och New Jersey. Det är rätt mycket på årets tre första månader.

Fredrika-Bremer-Förbundets Hälsingborgskrets hade fredagen den 28 mars en sammankomst, hvarvid föredrag hölls af fil. dr E. Ingers: Ulrika Eleonora d. ä., Karl XII:s moder. Efter föredraget sång af en amatör och samkväm med teservering.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i
Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr nm.)

Handarbetslärarinna

söker plats till hösten. Har genomgått Andrea Eneroths högre handarbetskurs, Johanna Brunsons väskola med lärarinnekompetens, Handarbetets vänners kurs i konstsomnad samt har betyg från skola där hon undervisat. Svar till "Hösten 1913". Sv. Dagbl. kontor.

Förlofvad lärarinna

skickl., musik, komp. att underv. såväl inom förb. kl. som högre stadium, önsk. öfv. som marmån. plats helst å gods för att "läsa upp" elever i, annan lämpl. sysselsätt. (flott handstil) mot att några tim. om dagen få gå i hushållet. Benägn. svar till "Lär. v. Samsk.", Sv. Dagbl. kontor.

23-årig flicka

som genomgått praktisk och teoretisk kurs å lasarett, önskar fr. o. m. 1 maj plats som hjälp och sällskap åt sjuklig person. Är villig medfölja til badort eller dylikt. Svar emotets tacksamt märkt "Sjuksköterska", p. r. Kristianstad.

I hem där busmor saknas

önskar bättre flicka plats. Helst där barn finnes. Kunnig i sömnad och för öfrigt allt som förekommer i ett hem. Ref. fin. Svar till "35 år", Tidningsk., Norrtullsgatan 7.

Värdinna

fullt kompetent, bildad och sympatisk önskar snarast befattning i ett finare hem. Högsta ref. Svar till E. Å Sv. Dagbladets kontor.

Finns det någon

som i sitt hem behöfver bildad, sympatisk, hemlös 38-årig flicka af god familj. Van hushållsarbets- och uppfostrarinna. Skicklig i matlagning och bakning samt kunnig i sömnad, arbetsam, sparsam och ordentlig. Utm. rek. Svar till "Barnvän", Tidningskont. Hornsg. 54, Stockholm. A. T. Söder 26 44.

Ärade Damer!

Hvem af Eder vill ej öka sina inkomster med 5 kr. pr dag. Detta kan ske genom att till vänner och bekanta försälja det nya hudmedlet »Anatol» som betingar ett minuterpris af 2 kr. pr fl. Sändes direkt från fabriken till ett pris af 1 kr. pr. st. om minst 10 fl. rekvireras, fraktfritt, mot förskottslikvid. Agenter antagas. Begär prospekt. *Anatolfabriken*, Vikingagatan 11, Sthlm. Riks. 11032. (A. F. 1411).

Har Ni kylda händer,

prof. rynkig eller röd hud, använd då endast den berömda och mest välgörande

Hudcrèmen Skin Food.

Pris 1:25 o. 2:00 kr. pr burk sändes mot postförskott (porto 40 öre) endast från

Gustaf E. Lindström.

Holländaregatan 8 B. Stockholm C. (A. F. 1408).

LEDIGA PLATSER.

Ordinarie lärarinnebefattningen

vid fasta folkskolan vid Hammarby (litt F.) i Lundby förs m ng i Västmanlands län kungöres härmed till ansökan ledig inom 60 dagar efter kungörandet häraf i Post- och Inrikes tidningar (den 6 mars 1913). Skolan är belägen i Västerås enigt lag. I ersättning för hushålls omsedelt ara närhet. Lön rum och vedbrand lämnas 250 kr.

Lundby pr Västerås den 11 mars 1913.

Skolrådet.

Småskolläraryrinnor!

Vid Karlsborgs småskola (litt. a) erfordras en vikarie genast. Lön efter 700 kr. pr år i ett för allt (inberäknadt slöjdarvode). Tjänstgöringsiden blir 2 månad. Ansökan insändes ofördröjligen under adress

Förste läraren B. Kärrlander.
Karlsborg.

Två lärarinnebefattningar

vid folkskolor (litt. F) i Ovan- sjo skoldistrikt sökas hos skolrådet inom 60 dagar från första kungörandet i Post- och Inrikes tidningar.

Lön enligt lag. Barnantalet ringa.

Ovansjö & Kungsgården i Gäfleborgs län den 26 februari 1913.

Skolrådet.

Sjukvikariat

för återstående delen af värternen sökes genast af lärare eller lärarinna. Lön 100 kr. pr läsmånad. Fritt vivre. Fria resor. Ansökan ställes till Skyddshemmet i Boda, adress Viskan.

ROHTLIEB & COMP.

Innehafvare:
Öfversättarinnan Emilie Kullman.
Kontor:
Nybrogatan 26, Stockholm.
Prima Anthracit i olika krossningar.
Hushållskol, Cokes,
Marie-Briketter till billigaste priser.
Riks. Tel. 40 62. Allm. Tel. 78 39.

Parfymier.

Stort och rikhaltigt lager af
de utsökt finaste parfymier från
de förnämsta utländska firmor,
finare och enklare tvålar, kam-
mar, borstar samt finare toa-
lettartiklar.

A. V. Nording,
11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Önskar Ni Eder

en symaskin, som ger en *särskildt
vacker söm* vare sig Ni syr i det
tunnaste siden eller de gröfsta kapp-
tyger, bör ni köpa

**Husqvarna
Central Bobbin
Symaskin,**

ty dessa maskiner hafva genom sin
öfverlägsna konstruktion, sin mång-
sidiga användning och öfriga framst-
ående egenskaper blifvit så omtyckta,
att de under de få år de varit i mark-
naden, trots sitt något högre pris er-
hållit en verkligt storartad spridning,
det bästa beviset för att en vara är god.
CENTRAL BOBBIN-MASKINEN tillver-
kas i två storlekar, en mindre för fa-
miljer och syateljier och en större för
skrädderier.

OBS! Fördelaktiga betalningsvillkor.

SAGA

Sveriges förnämsta skol- och premiebibliotek.
En-kronas-böcker för BARN och UNGDOM.

- Svenska Folksagor**, efter gamla folksagor berättade för barn af *Fridtjuf Berg*. Första samlingen. Med 86 teckningar af Elsa Beskow, Jenny Nyström och Edv. Forsström. Andra upplagan.
- Robinson Kruse**, af Defoe i ny svensk bearbetning af *Henrik Wrånér*. Med 116 teckningar af Gerda Tirén. Tredje upplagan.
- Tusen och en natt**, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Första samlingen. Med 53 teckningar af Louis Moe. Andra uppl.
- Onkel Toms stuga**, af H. B. Stowe i ny svensk bearbetning af *Amanda Kerfstedt*. Med 96 teckningar af Karl Aspelin. Andra uppl.
- Jorden rundt på 80 dagar**, fritt berättad efter Jules Verne af *Henrik Wrånér*. Med 48 teckningar af Edv. Forsström.
- Medeltidssagor**, berättade för ungdom af *H. Schück*. Med 77 teckningar af Elsa Beskow.
- Svenska Folksagor**, berättade efter gamla folksagor af *Fridtjuf Berg*. Andra samlingen. Med 60 teckningar af Jenny Nyström, Viktor Andrén och Karl Aspelin. Andra upplagan.
- Tusen och en natt**, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Andra samlingen. Med 62 teckningar af Louis Moe.
- Trojanska kriget**, forngrekiska guda- och hjältesagor, efter de homeriska sagorna berätt. af *Fridtjuf Berg*. Med 71 teckn. af Louis Moe.
- Gullivers underbara resor** till lilleputtarnas och jättarnas land. Efter J. Swifts berättad af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af David Ljungdahl.
- Styrman Hurtig**, fritt berättad efter Fr. Marryat af *Henrik Wrånér*. Med 59 teckningar af Nils Larsson. Andra upplagan.
- Franska Sagor**, efter Laboulaye och Perrault berättade af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af Jenny Nyström och Hilda Wahlström.
- Hunden Tipp och några andra djurhistorier**, berättade af *Henning Wendell*. Med 63 teckningar af Louis Moe m. fl.
- Den unge boerhjälten** af August Niemann. Strider, jakter och äventyr i Transvaal. Fritt berättad af *Hugo Gyllander*. Med 63 teckningar af Carl Prinzensköld. Andra upplagan.
- Gula Vargen**. En indianhistoria. Efter Anna Erslevs danska original i bemyndigad öfversättning af *Henrik Wrånér*. Med 41 teckningar af G. Stoopendaal.
- Booker Washington** och andra *Sagor och berättelser* af *Ellen von Platen, Maria Anholm, Hugo Gyllander, Henrik Wrånér* m. fl. Med många teckningar.
- Bröderna Grimms sagor**, berättade af *Hugo Gyllander*. Med 92 teckningar af Jenny Nyström, Gisela Trapp, Louis Moe m. fl.
- Hittebarnet**. Bearbetning efter Hector Malot af *Henrik Wrånér*. Med 37 teckningar af Karl Aspelin.
- Tomteberättelser** af *Henrik Wrånér, Amanda Kerfstedt, Aug. Bondeson* m. fl. Med 68 teckningar af V. Andrén, Axel Kulle, Johan Tirén m. fl.
- Svenska Sägner**. Äventyr och berättelser ur vårt lands häfder af *Hugo Gyllander*. Med 78 teckningar af Jenny Nyström, Edv. Forsström m. fl.
- Kapten Grants barn**. Efter Jules Verne berättad för Sveriges barn af *Anna Wahlenberg*. Med 45 teckningar af David Ljungdahl.

Samtliga förestående böcker kosta hvardera i **pappband** endast 1 krona. Önskas de inb. i klotband, är priset 1 kr 25 öre pr ex. På särskild begäran kunna de erhållas i starka, prydliga biblioteksband å 4 kr. 50 öre pr ex. Hvarje bok omfattar omkring 250 sidor och är rikt illustrerad. Innehållet är granskadt af en kommitté af skolmän, hvaran garanti finnes, att böckerna utan risk kunna sättas i händerna på barn och ungdom. Bör därför finnas i alla skol- och sockenbibliotek. Flera af Sagadelarna användas som läseböcker i folkskolor och flickläroverk samt andra bildningsanstalter. För skol- och sockenbibliotek lämnas hög rabatt.

Rekvirera från **Svensk Läraretidnings Förlag, Stockholm C.**

A. B. Nordiska Kompaniet.

**Textilafdelningen Thyra Grafström
Stockholm.**

Permanent utställning af
färdiga och påbörjade arbeten
samt material. Råd vid in-
redning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsoöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:
Svensk- Fransk- och Böhmisk Spetsstråd.
- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

Annonsera i DAGNY!

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning!

Erhålls i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (*Grundad 1860.*) *Kgl. Hoflev.*
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

"Hjälp dig själf, så skall samhället hjälpa dig".

Rösträttkongressen i Budapest.

Utlandet.

Kvinnan i den gamla tidens kyrka. II. Af docenten E.
Linderholm.

Åter ett rop från samhällets undre värld. Af *Ellen Wester.*
Från arbetsstråten. Af *G. R—tz.*

Nya landvinningar.

Notiser.

Föreningsmeddelande.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**